

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อปลูกยางพารา ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง
Land Utilization for Para Rubber Plantation in Patthalung Province.

โดย

นายรัชชัย จำรัสแสง
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัย
จากงบประมาณเงินแผ่นดิน ประจำปี **2553**
มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) รูปแบบและลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อปลูกยางพาราของเกษตรกร 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อปลูกยางพาราของเกษตรกร และ 4) เพื่อประเมินระดับผลกระทบ/ความเหมาะสมของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อปลูกยางพารา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเกษตรกรจำนวน 398 ราย ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้น ตอนและใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า f - test ในการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษา สภาพพื้นฐานทางสังคม พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 47 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา 6 หรือต่ำกว่า เกษตรกรไม่เคยเป็นผู้นำชุมชน และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสถาบันการเกษตร ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนเฉลี่ย 35 ปี มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน แรงงานที่ใช้ในการทำสวนยางเฉลี่ย 2 คน เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินเป็นประเภทโฉนด เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 18 ปี การตัดสินใจปลูกยางพาราเพราะสมาชิกในครอบครัว พี่เขยที่ปลูกส่วนใหญ่มีการปลูกเข้ามาก่อน เหตุผลในการปลูกยางพาราเพื่อให้เกิดการสร้างงานในพื้นที่ไม่ต้องจากบ้านและครอบครัวไปที่อื่นสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 159,672 บาท ส่วนรายได้จากการทำสวนยางพาราอย่างเดียวเฉลี่ยต่อปี 143,950 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องทุ่นแรงเป็นของตนเอง และไม่มีหนี้สินทางการเกษตร

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรในระดับมาก มีทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ราคาของพารา 2) การสนับสนุนของคนในครอบครัว 3) สภาพพื้นที่ปลูกยางพาราที่สะดวกสบาย และ 4) พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูกมีความเหมาะสม

เมื่อทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามสภาพพื้นฐานบางประการ พบว่า อายุของเกษตรกร จำนวนพื้นที่ถือครองรายได้จากการปลูกยางพารา สภาพพื้นที่ปลูกยางพารา ระยะทางระหว่างที่พักถึงสวนยาง จำนวนครั้งที่ได้รับบริการจากหน่วยงานส่งเสริม และสื่อที่ได้รับความรู้เรื่องยางพาราแตกต่างกัน มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านกายภาพ ด้านชีวภาพ และด้านส่งเสริมและสื่อสาร

คำสำคัญ: การใช้ประโยชน์ที่ดิน, ยางพารา, จังหวัดพัทลุง

Abstract

A study was conducted, 1) investigate some basic socio-economic background of the farmers, 2) form and utility of soil for Para Rubber plantation by the farmers, 3) outline factors affecting the farmers' decision towards rewards tree cultivation and 4) impact assessment the factors affecting the decision made by the farmers. A total of 398 farmers were selected for the study. Research data were gathered by using specially developed questionnaires. The data obtained were processed by using SPSS for Windows statistical package and the results expressed as frequency, percentage, means, standard deviation and f - test.

The results from the research obtained could be summarized as follows :

Socio-economic background : Sex : most of the farmers were females. Education : below elementary level. Average age : 47 years old. Never been the community leaders. Average year of community residence : 35 years. Average family size : 4 persons. Average labour / family : 2 persons. Average farm land : 15 rais. The land title document were title deed. Most of the farmers also had 18 years experience in Para Rubber plantation but they made their family decisions towards cultivation of this plant. Previously, the farmers grew rice. Most of the farmers were not engaged in other off-farm careers. The average annual income of the farmers was 159,672 Baths and this, 143,950 Baths was the on-farm income. Most of the farmers no had machines and loan.

The farmers' decision was highly influenced by 4 factors including (1) Para rubber prices . (2) family support. (3) cultivation area. (4) Para rubber stock.

Significant differences ($P < 0.05$) were detected when the factors affecting the farmers' decision towards Para rubber plantation were compared. These factors were related to the difference of the farmer's socio-economic, physical, biological and technical backgrounds i.e. types of land holding, conditions of the cultivation area, frequency of contact and the services provided by related government agencies and exposure to technical information sources.

Keywords : Land Utilization , Para Rubber , Patthalung Province

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณที่สนับสนุนงบประมาณ สำหรับการวิจัยตลอดโครงการ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง รวมทั้ง เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและช่วยประสานงานเกี่ยวกับเกษตรกร ผู้ปลูกยางพารา ตลอดจนการลงพื้นที่เก็บตัวอย่างเป็นอย่างดียิ่ง จนสิ้นสุดโครงการ

คุณประโยชน์จากงานวิจัยฉบับนี้ มอบแก่ผู้ที่ต้องการใช้ประโยชน์หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ยางพาราในด้านต่าง ๆ ทุกระดับชั้น

ผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	(ก)
Abstract	(ข)
ประกาศคุณูปการ	(ค)
สารบัญ	(ง)
สารบัญตาราง	(จ)
สารบัญภาพ	(ฉ)
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	3
1. ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของยางพารา	3
2. คุณสมบัติของยางพารา	4
3. ลักษณะของพันธุ์ยางพาราที่ดี	4
4. พันธุ์ยางทั่วไป	4
5. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกยาง	5
6. รูปแบบการทำสวนยางในภาคใต้	6
7. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดพัทลุง	7
8. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	10
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	12
1. วัตถุประสงค์	12
2. วิธีการศึกษา	12
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	15
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลการศึกษา	18
1. สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	18
2. สภาพการปลูกยางพาราของเกษตรกร	26
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปลูกยางพาราของเกษตรกร	45
4. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราจำแนกตามสภาพบางประการของเกษตรกร	49
5. สรุปการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร	50
6. ผลการทดสอบสมมติฐาน	53

บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	56
1. สรุปผลการทดลอง	56
2. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	61
บรรณานุกรม	63
ภาคผนวก	65
แบบสอบถาม	66

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สถิติข้อมูลอุตุนิมวิทยาของจังหวัดพัทลุง ประจำปี 2553	9
2 จำนวนแบบสอบถามเก็บรายอำเภอ	15
3 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (ด้านสังคม)	20
4 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (ด้านเศรษฐกิจ)	25
5 สภาพการปลูกยางพาราของเกษตรกร	29
6 สภาพหลังการปลูกยางพาราของเกษตรกร	34
7 การได้รับการส่งเสริมและข่าวสาร	38
8 ปัญหาอุปสรรคในการปลูกยางพาราของเกษตรกร	40
9 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการปลูกยางพารา	43
10 ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร	48
11 สรุปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร	51
12 สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน	54

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อาณาเขตของจังหวัดพัทลุง	8
2	ครัวเรือนผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดพัทลุง	13